

Filozofski fakultet / Filozofija (2020) / Filozofski pojmovi i problemi-uvod u filozofiju

Uslovljenost drugim predmetima	Nema uslova za prijavljivanje i slušanje predmeta.
Ciljevi izučavanja predmeta	Predmet ima za cilj da uvede studente u aktivno filozofsko mišljenje upoznavanjem sa fundamentalnim filozofskim pojmovima i problemima u istorijskoj i egzistencijalnoj perspektivi.
Ime i prezime nastavnika i saradnika	doc. dr Drago Perović, dr Nebojša Banović
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, rad na izvornim filozofskim tekstovima, diskusije, seminarski radovi, kolokvijum, konsultacije i priprema za ispit.
I nedjelja, pred.	Upoznavanje sa predmetom i njegovim specifičnostima. Odnos filozofije i njene istorije i razlikovanje tog odnosa od dotičnog odnosa drugih nauka. Hegelovo stanovište u 14. paragrafu Enciklopedije filozofskih nauka.
I nedjelja, vježbe	Razgovor o pojmu filozofije i njegovom istorijskom razvoju. Analiza Hegelovog pojama razvoja.
II nedjelja, pred.	Pitanje "Šta je filozofija?" i pojavljivanje tog pitanja kod starih Grka. Počelo (arhe) filozofiranja kao osnovni problem same filozofije. Specifičnost uvoda u filozofiju s obzirom na nemogućnost "postupnosti" uvođenja.
II nedjelja, vježbe	Tumačenje antičkog poimanja filozofije. Razgovor o nastanku, razvoju i specifičnosti filozofske terminologije. Oblici uvođenja u filozofiju.
III nedjelja, pred.	Pojam definicije i definitorni postupak u filozofiji. Neophodnost i granice definisanja u filozofiji. Razgraničenje pojmova "egzaktnosti" i "strogosti". Pojam "ekspozicije" u odnosu na definiciju.
III nedjelja, vježbe	Dijalog o raznolikim definitornom postupcima u filozofiji i nauci. Granice definisanja.
IV nedjelja, pred.	Razlikovanje izvora filozofije od njenog istorijskog nastanka. Prava začuđenost kao uvod u filozofiju. Četiri motiva započinjanja filozofiranja: začuđenost, sumnja, očajanje i potresenost.
IV nedjelja, vježbe	Interpretacija Platonovog i Aristotelovog razumijevanja čuđenja.
V nedjelja, pred.	Filozofija, nauka i pogled na svijet. Razgraničenje ovih pojmova kako bi se preciznije odredio položaj filozofije i njeno stalno dovođenje u pitanje. Pokušaj da se filozofija uspostavi kao posebna nauka i razlozi neuspjeha tog pokušaja. „Pogled na svijet“
V nedjelja, vježbe	I seminarski rad.
VI nedjelja, pred.	Um i vjera, filozofija i teologija. Tipovi određenja odnosa između filozofije i teologije. Teologija kao suprotnost filozofiji. Hrišćanstvo kao prava filozofija. Teološka struktura metafizike i metafizička struktura teologije. Terminološko razjašnjenje po
VI nedjelja, vježbe	Dijalog na temu: filozofija i ostali oblici duhovnosti: umjetnost, religija, nauka, pogled na svijet.
VII nedjelja, pred.	Imanencija i transcencija. Pokušaj da se misli transcencija (Bog) s one strane bivstvovanja. Ideja beskonačnog kao prevladavanje ontološkog dokazivanja Božije egzistencije.
VII nedjelja, vježbe	Interpretacija Platonovog određenja epekeina tes usias. Konačno i Beskonačno.
VIII nedjelja, pred.	Prostor i vrijeme kao horizont ljudskog saznanja. U suštinu razumjevanja spada tumačenje. Nesamjerljivost ljudskog saznanja i „pojam“ sveznajućeg Boga. Nemogućnost pozitivne predstave o ovom.
VIII nedjelja, vježbe	Dijalog o konačnosti ljudskog saznanja i težnji ka apsolutnom saznanju.
IX nedjelja, pred.	Čovjek i životinja. Drugi oblik razgraničenja između animal rationale i ljudskog opstanka. Životinja nije u nevolji da mora interpretirati život da bi mogla istrajati u postojanju. Interpretacija kao posljedica svijesti o konačnosti i smrti.
IX nedjelja, vježbe	Razgovor o gnothi seauton: nužnost čovjekovog samorazumijevanja i njegov epohalni karakter.
X nedjelja, pred.	Um, sloboda, jezik i istorija. Mnoštvo „niti vodilja“ za filozofsku antropologiju. Pojam nous-a ("um") i novovjekovni pojam uma. Premještanje mjesta "umnog" u subjektivnost.
X nedjelja, vježbe	II seminarski rad.
XI nedjelja, pred.	Ontološki i ontički način postavljanja pitanja. Ontičko određenje bivstvovanja.
XI nedjelja, vježbe	Interpretacija strukture filozofskog pitanja (Hajdeger).
XII nedjelja, pred.	Ontološka koncepcija bivstvovanja (bitija). Ontološka diferencija.
XII nedjelja, vježbe	Razgovor o čovjeku kao ontološkom bivstvujućem.
XIII nedjelja, pred.	Pitanje progressa u istoriji filozofije.
XIII nedjelja, vježbe	Kolokvijum.

XIV nedjelja, pred.	Odnos filosofije prema nauci i "pogledu na svijet" s obzirom na pitanje progressa. Diferenciranje u pojmu napretka.
XIV nedjelja, vježbe	Diskusija o modernoj ideji progressa: nastanak, razvoj, granice i kritika.
XV nedjelja, pred.	Čovjek kao subjekt, sopstvo i Dasein. Subjektivnost, konačnost i istoričnost čovjeka.
XV nedjelja, vježbe	Popravni kolokvijum.
Obaveze studenta u toku nastave	Prisustvo predavanjima i vježbama, izrada seminarskih radova, polaganje kolokvijuma.
Konsultacije	Nakon nastave.
Opterećenje studenta u casovima	Nedjeljno: 7 kredita x 40/30 = 9 sati i 20 minuta Struktura: 3 sata predavanja 4 sata vježbi 2 sata i 20 minuta individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije U semestru: Nastava i završni ispit: (9 sati i 20 minuta) x 16 = 149 sati i 20 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (9 sati i 20 minuta) = 18 sati i 40 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 7 x 30 = 210 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 149 sati i 20 minuta (nastava) + 18 sati i 40 minuta (priprema) + 30 sati (dopunski rad)
Literatura	G. W. Hegel, Istorija filosofije I, Beograd, BIGZ, 1975. Uvod. V. Korać, Filosofija i njena istorija, Zagreb, Naprijed 1978, str. 7-27; 29-48; 97-103. T. Adorno, Filosofska terminologija, Sarajevo, Svjetlost, 1966, Uvod u filosofiju, str. 7-19; 108-119. E. Fink, Uvod u filosofiju, Nolit: Beograd, 1989. str. 13-47; M. Heidegger, Bitak vrijeme, Naprijed Zagreb 1985, 1-21; E. Fink, Osnovni fenomeni ljudskog postojanja, Nolit: Beograd 1984. str. 136-147, 275—287. I. Kant, Kritika čistog uma, Beograd, BIGZ, 1976. str. 430-440. E. Bloh, Tibingenski uvod u filosofiju, Nolit, Beograd, 1966, str. 32-39. H. Janaras, Filosofija iz novog ugla, Vrnjačka Banja 2000. str. 185-215.
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje	- kolokvijum 20 bodova - 2 seminarska rada po 10 bodova - rad na nastavi 12 bodova - minimum za prelaznu ocjenu iznosi 52 boda.
Posebne naznake za predmet	Za dopunsku literaturu student se obraća profesoru i asistentu.
Napomena	Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima, sa spiskom literature, studenti će dobiti na početku semestra.
Ishodi učenja	Nakon što položi ovaj ispit student će biti osposobljen da: 1. Poznae osnovne filosofske pojmove i probleme, njihovu genealogiju, savremeno razumijevanje i rješavanje. 2. Razlikuje istorijski nastanak (Begin) i onto-logički početak (Ursprung) filosofskog mišljenja, te njegove izvore: čuđenje (thaumazein), sumnju, očajanje, granične situacije. 3. Demonstrira metodsku i sadržajnu specifičnost filosofskog mišljenja u odnosu na naučno istraživanje, umjetničko stvaranje i religiozno vjerovanje. 4. Interpretira epohalno samorazumijevanje čovjeka kao slobodnog i mislećeg bića. 5. Koristi se temeljnim filosofskim pojmovima (bivstvovanje, bivstvjuće, um, sloboda, sistem, eros, tanatos, jezik, istorija, prostor, vrijeme, imanencija, transcendencija). 6. Kritički preispituje vječne filosofske probleme i njihov istorijski razvoj kroz različite filosofske struje iz sopstvene egzistencijalne situacije.